

FEROALIAJE DE BAZĂ

Cristina BUMBAC

Abstract

Basic ferro-alloys are some of the most important ingredients for producing carbon and special steel (using ferrochrome). The market of basic ferro-alloys is somehow independent of other raw materials markets, depending mostly of steel. There are sometimes speculative operation, but they do not have a significant impact on prices. Producers are concentrated in countries where metals (manganese, silicium, chromium) deposits can be found: mostly Africa, China and Latin America. On the other side, consumption is concentrated in Europe and U.S.A. (recently also within BRIC countries). This situation generates conflicts, especially about prices and long term contracts. The spot market is quite volatile and dominated by commerciants. The atypical crisis which began at the end of 2007 had not a semnificative impact on basic ferro-alloys prices, at least not untill 2012.

JEL: E00, E02, E20, E23, E26, E27, E30, E 31, E 60.

I. Caracteristici generale ale pieței feroaliajelor de bază și perspective

Zona asiatică - și mai ales China - a jucat un rol foarte important în evoluția pieței feroaliajelor de bază. Siderurgia chineză a devenit un element major de stabilire a trendurilor la nivel mondial. Dezvoltarea industrială a Chinei din ultimii ani indică o extindere în continuare a producției de oțeluri inoxidabile, producție care ar putea ajunge la 23 milioane tone în 2015, față de o cantitate actuală de 16 - 18 milioane tone.

Producția de feroaliaje a Chinei a reflectat dezvoltarea din sectorul de oțeluri și oțeluri inoxidabile, și a ajuns acum cea mai mare din lume. După cinci ani de expansiune rapidă, capacitatea de producție pentru feroaliaje a Chinei este acum de peste 30 milioane tone anual, din care feroaliajele de bază reprezintă 75 - 85%. Dezvoltarea feroaliajelor a permis Chinei să-și satisfacă necesarul din ce în ce mai mare al propriei siderurgii, dar și să se extindă puternic pe piețele externe. Producția de feroaliaje a Chinei depinde în mare măsură de importul de minereuri, în special crom, mangan și nichel. Aprovizionarea cu aceste minereuri a "gâtuit" de multe ori producția de feroaliaje chineză, chiar dacă importurile au crescut constant.

Cu ocazia celei de-a XII-a Conferințe Asiatice pentru Feroaliaje din aprilie 2011, reprezentanții Chinei au dezvăluit unele din planurile lor de viitor, respectiv cele referitoare la cel de-al doisprezecelea plan pe cinci ani pe care l-a adoptat guvernul de la Beijing.

Astfel, industria feroaliajelor și cea a oțelului trebuie să se axeze mai mult pe produse cu valoarea adăugată mare și să îmbunătățească sistemul de cercetare și dezvoltare astfel încât să devină mai profitabile. Oferta limitată de energie electrică și costul ridicat al materiilor prime au erodat în ultimii ani marjele de profitabilitate ale uzinelor, iar acestea trebuie să se îndrepte cu precădere spre produse superioare, cum ar fi oțelurile inoxidabile și speciale.

Uzinele producătoare de feroaliaje (mai ales pe bază de siliciu și mangan) vor fi transferate din interiorul țării către zonele de coastă pentru a fi mai aproape de uzinele siderurgice și de zonele portuare. De asemenea vor fi impuse reglementări mai severe referitoare la industriile energo-intensive, aici fiind vizate produse ca ferosiliciu, mangan electrolitic și feronichel.

Noul plan cincinal se va axa mai mult și pe energia verde și eficiența energetică. China duce lipsă de capacitatea de generare care să-i asigure necesarul de energie și intenționează să se îndrepte din ce în ce mai mult spre resursele regenerabile.

Planurile chinezilor sunt foarte optimiste și au indus un sentiment de ușurare în rândul participanților la Conferință: China a devenit deja cel mai mare poluator la nivel mondial, și, conform estimărilor unor instituții de prestigiu, în următorii cinci ani va depăși SUA ca cea mai mare economie din lume. În aceste condiții reducerea poluării și obținerea unor produse cu grad calitativ ridicat înseamnă vești bune din zona asiatică.

Pe scurt **anul 2011 s-a prezentat astfel pe piața feroaliajelor de bază.**

Ferosiliciu. În cursul anului 2011 siderurgiștii din Europa au redus producția de oțel, fiind urmați de către cei americani, care probabil vor opera diminuări și în 2012. Declinul prețurilor ferosiliciului a fost însă frânat de reducerea ofertei din cauza costurilor mari ale energiei electrice.

Prețurile ferosiliciului s-a diminuat totuși din cauza incertitudinilor economice la nivel global și a unei cereri fluctuante. Cumpărătorii sunt în continuare destul de nelămuriți care va fi evoluția viitoare a economiei. Oțelarii din Europa și-au redus producția, iar americanii au anunțat că vor proceda la fel din cauza diminuării prețurilor oțelului.

Pe de altă parte, oferta de ferosiliciu se diminuează atât în China cât și în Europa. Stocurile la consumatori sunt destul de mici, ceea ce ar putea conduce la menținerea prețurilor ferosiliciului la niveluri acceptabile. Criza din S.U.A și din Europa continuă să fie o barieră în calea îmbunătățirii pieței ferosiliciului, dar evoluția ciclică atât a economiei mondiale cât și a prețurilor ferosiliciului par să indice un an 2012 destul de bun pentru acest feroaliaj.

Siliciu metal. Prețurile metalului s-au diminuat în China, dar probabil că vor reveni la niveluri mai acceptabile datorită prețului ridicat al energiei electrice. Piața Uniunii Europene este mult diminuată din cauza crizei, dar stocurile mici existente atât la producători cât și la consumatori ar putea conduce la o majorare ușoară a prețurilor siliciului metal în anul 2012.

Piața chineză a siliciului (una din cele mai importante la nivel global) a fost în declin în 2011, dar se poate redresa deoarece costurile de producție au crescut ca urmare a majorării prețului electricității. Cererea este însă slabă, astfel încât nu ne

putem aștepta la majorări substanțiale de prețuri în 2012. Mai mult, China și-a constituit stocuri a căror valoare nu este cunoscută, astfel încât dacă prețurile cresc inacceptabil de mult, chinezii pot lansa pe piață siliciul aflat în rezervă.

În S.U.A. cererea pentru siliciu metal a fost în creștere, mai ales din partea sectorului de aliaje din aluminiu, antrenat la rândul său de cererea din partea sectorului producător de autovehicule. Sectorul chimic și polisiliciul sunt alte domenii unde cererea americană este în creștere, astfel încât prețurile de pe piața americană s-au îmbunătățit.

Ferocrom. Anul 2011 a fost un an prost pentru ferocrom, dominat de incertitudini și neîncredere în viitorul producției de oțeluri inoxidabile. Prima parte a anului 2012 s-ar putea să fie mai bună, deoarece stocurile sunt foarte mici și probabil că aproape toți consumatorii vor achiziționa feroaliajele pe bază de crom pentru readucerea stocurilor la niveluri normale.

Ferocromul cu conținut ridicat de carbon (charge) s-a bucurat de un început de an 2011 foarte bun, caracterizat prin creșterea cererii și a prețurilor. Ca urmare producătorii de ferocrom și-au majorat prea mult producția, fapt ce a condus la supraofertă și inversarea trendului la prețuri. În trimestrul III al anului producătorii și-au dat seama de greșeala făcută și au redus din nou producția, dar a fost prea târziu pentru reechilibrarea balanței cerere-ofertă, astfel încât prețul de contract pentru livrările din trimestrul IV al anului a fost de numai 1,20 dolari/livră (1 livră = 0,453 kg), cu 0,15 dolari/lv. mai puțin decât în trimestrul III al anului.

Feromangan. Feromanganul a avut un an 2011 mai bun decât silicomanganul datorită unei cereri mai bune pentru produsele plate din oțel comparativ cu produsele lungi, cerere determinată la rândul său de majorarea cererii în domeniile energetic și de construcții de mașini.

Minereul de mangan a fost însă într-o situație mai precară, în sensul că în porturile din China s-au acumulat circa 3,7 milioane tone de minereu, fapt ce pune oarecare presiune asupra evoluției viitoare a prețurilor.

Europeii au avut o piață slabă a ferosilicomanganului și compania franceză Eramet a anunțat reducerea producției la uzinele sale din Norvegia. Perspectivele depind în mare măsură de piața oțelului și de cererea pentru produse lungi venită din partea sectorului construcțiilor. Construcțiile au stagnat cam în toată lumea (din cauza căderii pieței locuințelor ca urmare a crizei financiare declanșate în 2008) și nu este de loc sigur că în 2012 vor evolua mult mai bine.

II. Evoluția pieței feromanganului

II.1. Evenimente definitorii pe segmentul reprezentat de mangan

China s-a conformat cerințelor Organizației Mondiale a Comerțului de a renunța la taxa de export pentru mangan, dar asta nu înseamnă neapărat că oferta de pe piață se va majora. China - pe fondul unei crize structurale a producției de energie electrică - ar putea să reducă în viitor producția de mangan (metal energo-intensiv), astfel încât această producție să-și diminueze rolul în cererea de energie.

În prezent majoritatea produselor pe bază de mangan care părăsesc China o fac pe bază de contrabandă, astfel încât guvernul de la Beijing poate ajunge la concluzia că menținerea taxei de export este practic inutilă. Unii observatori chinezi apreciază că 90 - 95% din fulgii de mangan care părăsesc țara nu sunt supuși nici unei taxe de export. Chiar și materialul ajuns în Europa este în majoritate de contrabandă.

China a introdus în anul 2009 o taxă de export de 15% pentru minereul și concentratele de mangan, și o taxă de 20% pentru deșeurile de mangan. Nu a fost introdusă nici o taxă pentru brichetele de mangan. Retragerea taxei de export ar avea astfel ca primă consecință diminuarea (poate până la dispariție) a ofertei de brichete, deoarece nu va mai fi nici o taxă pe fulgi sau mangan bulgări.

II.2. Prețurile practicate pe piața feromanganului

Prețul feromanganului standard a crescut pe piața europeană în primul trimestru al anului 2011 la 1125 euro/tonă franco uzina consumatoare și s-a menținut la acest nivel toată luna aprilie și mare parte din luna mai. Apoi a început un trend ușor descendent, prețul de la începutul lunii septembrie 2011 fiind de numai 902,50 euro/tonă, iar în luna decembrie a ajuns la 910 dolari/tonă. O evoluție similară a avut și feromanganul standard cu 7,5% C de pe piața americană, ca și sortimentul de calitate superioară, cu 80% Mn și 1,5% C. Singura excepție a constituit-o piața Chinei, unde prețul intern a avut unele oscilații (prețuri mai mari la începutul anului, scăderi în trimestrul II), dar începând cu luna august a început un trend net ascendent, prețul de la începutul lunii septembrie fiind de 8350 RMB/tonă. Trimestrul IV a adus din nou scăderi de prețuri, anul 2011 încheindu-se cu un nivel de 7300 RMB/tonă.

Prețul minereului de mangan 49% cu 0,1% P s-a menținut la 343 dolari/tonă FOB pe toată perioada lunilor ianuarie - aprilie, pentru ca apoi să se diminueze la 264,60 dolari/tonă, menținându-se la acest nivel până la scârșitul anului.

Evoluția prețurilor feromanganului în anul 2011

Produsul/Perioada	FeMn baza 78% Mn, 7,5% C, piața vest-europeană, euro/tonă	FeMn 78% Mn, 7,5% C, piața SUA, dolari/tonă lungă	FeMn min. 80% Mn, max. 1,5% C, piața SUA, dolari/tonă	FeMn min. 78% Mn, 7,5% C, FOB principale porturi chineze, dolari/tonă lungă	Minereu de mangan 49% Mn, 0,5% P, dolari/tonă FOB
Medie 2009	922,50	1321,98	2425,54	1663,02	269,80
Medie 2010	1098,64	1388,76	2930,92	1504,17	384,04
Tr. I 2011	1125,00	1326,25	2680,44	1505,00	343,00
Tr. II 2011	1087,50	1320,83	2505,91	1505,00	290,73
Tr. III 2011	912,17	1325,00	2399,37	1505,00	264,60
Tr. IV 2011	837,50	1311,67	2310,26	1505,00	264,60
Medie 2011	990,54	1320,94	2474,00	1505,00	290,73
+/- % 2011/2010	+9,9	-4,9	-15,6	+0,0	-25,0

Nota: 1 tonă lungă = 1016 kg = 2204 livre.

Sursa: Metal Bulletin, Marea Britanie, colecție.

III. Evoluția pieței ferosiliciului

III.1. Evenimente pe piața ferosiliciului și a siliciului metal

Producătorii de ferosiliciu din China și-au majorat prețurile la începutul lunii mai 2011 din cauza zvonurilor referitoare la creșterea tarifelor la energie electrică. Feroaliajul este foarte energointensiv și producători care au avut abia profituri minime s-au grăbit să-și îmbunătățească marja prin majorarea prețului. Unii producători au oferit feroaliajul chiar și la 7000 yuani (1076 dolari)/tonă în condițiile în care prețul curent era de 6700 - 6800 yuani/tonă.

Piața siliciului s-a îmbunătățit de altfel pe mai multe segmente. Compania americană (New York) Globe Speciality Metals a luat în anul 2010 decizia de a produce mai puțin ferosiliciu și mai mult siliciu metalic, care are o valoare mai mare de comercializare. Ca urmare, compania a declarat o creștere a profiturilor nete în primul trimestru al anului 2011 cu aproape 50% mai mult decât cu un trimestru în

urmă. Vânzările de siliciu metal au crescut cu 10,9%, astfel încât compania a beneficiat de cererea puternică a consumatorilor.

Pe alt segment, cel al polisiliciului, compania germană Wacker Chemie a declarat că are deja vândută toată producția până în anul 2015 și că a încasat și sumele aferente contractelor, inclusiv pentru producția ce urmează a fi obținută în cadrul noilor capacități pe care le construiește. Consumatorii sunt dornici să-și asigure necesarul și sunt dispuși să plătească în avans chiar și pentru o producție care încă nu este definitivată.

Divizia de polisiliciu a companiei Wacker are o capacitate de 30.000 tone/an, dar până în 2014 își va dubla producția: 10.000 tone anual la uzinele sale din Nunchritz (Germania) și 15.000 tone anual la uzinele din Tennessee (SUA). Unul din importatorii de polisiliciu este China, care are propriile sale facilități de producție în cantități destul de mari, dar nu poate obține sortimentele de grad superior pe care le fabrică germanii. Polisiliciul produs în China se utilizează la producția de celule solare, dar sortimentele mai pure sunt necesare la aplicații de vârf, cum ar fi semiconductorii. Conform statisticilor vamale chineze, țara a importat în primele două luni ale anului 2011 8830 tone de polisiliciu, cu 52,2% mai mult decât în aceeași perioadă a anului 2010. Prețul mediu de import a fost de 67.000 dolari/tonă, cu 21,1% mai mare decât cel din perioada de comparație.

În Coreea de Sud trei companii intenționează de asemenea să-și majoreze producția de polisiliciu: Samsung Fine Chemicals, Hanwha Chemicals și Hankook. Coreenii au ajuns la concluzia că producția pe care o obțin acum este departe de a acoperi necesarul, și chiar și capacitățile adăugate s-ar putea să nu fie suficiente.

Ca urmare a majorării producției de polisiliciu, cererea pentru siliciu metal (materie primă de bază pentru polisiliciu) va crește substanțial în următorii ani. Acum cererea de siliciu metal pentru polisiliciu este de circa 300.000 tone/an (acum cinci ani fiind practic zero!), dar în următorii ani prognozele arată o creștere la cel puțin 500.000 tone/an.

Organizația Mondială a Comerțului a cerut Chinei să reducă sau să renunțe total la o serie de taxe de export, printre care și la cea pentru siliciu. OMC a argumentat că taxa pe export le oferă producătorilor din China un avantaj incorect pe piața internațională. Ca urmare, producătorii de siliciu din China au cerut guvernului să renunțe la taxa de 15% pe exportul de siliciu, taxă care este oricum ocolită în cea mai mare parte prin diverse metode de evaziune fiscală. Contrabanda contribuie

substanțial la exporturile Chinei, astfel încât taxa de export practic nu avantajează pe nimeni.

La cererea exportatorilor, China a anunțat că ar putea să renunțe la taxa de export pe lingouri de siliciu, deoarece aici se pare că cei mai mulți producători legitimi se confruntă cu concurența care exportă materialul sub altă denumire, evitând astfel plata taxei de export.

Exporturile totale de produse din siliciu metal ale Chinei pentru anul 2011 sunt estimate la 600.000 - 650.000 tone, aproximativ la același nivel ca în 2010. Producția totală s-ar putea însă să fie mai mare cu circa 15%, respectiv 1,5 milioane tone siliciu, deoarece capacitățile de producție au crescut cu 23,6% comparativ cu 2010, la 3,5 milioane tone.

Renunțarea la taxa de export la siliciu s-ar putea să nu aibă consecințe prea benefice: metalul ieftin există deja în cantități mari în depozitele europene, americane și din alte zone, iar prețurile metalului ar putea să scadă la nivel global.

III.2. Evoluția prețurilor pe piața siliciului și a ferosiliciului

Evoluția prețurilor la siliciu 98% piața europeană la disponibil, dolari/tonă

Medie anuală	Variație % față de anul anterior	Medie anuală	Variație % față de anul anterior
2010 - 2155,71	+23,8	2011 - 2381,00	+10,4
2009 - 1740,83	-25,5	2004 - 1278,73	-4,7
2008 - 2336,41	+47,2	2003 - 1300,47	+26,8
2007 - 1586,77	+23,0	2002 - 1025,27	-7,1
2006 - 1289,35	+0,8	2001 - 1103,93	-10,1
2005 - 1279,46	0,0	2000 - 1226,85	+10,3

Sursa: Metal Bulletin, Marea Britanie, colecție.

Evoluția prețurilor la ferosiliciu

Sortiment/Piața/Perioada							
	Medie 2010	Tr. I 2011	Tr.II 2011	Tr.III. 2011	Tr.IV 201	Medie 2011	+/- % 2011/2010
FeSi baza 75% Si, piața vest-europeană, euro/tonă							
	1328,28	1482,08	1392,50	1260,00	1190,00	1331,14	+0,2
FeSi baza 75% Si, din import, piața S.U.A., \$/tonă							

	2105,25	2342,42	2281,77	2259,06	2204,62	2271,96	+7,9
FeSi min. 75% Si, piața Hong Kong, \$/tonă							
	1430,45	1500,00	1510,00	1526,83	1487,50	1506,08	+5,3
FeSi min. 75% Si, piața Chinei, în depozit. RMB/tonă							
	6885,45	6979,17	6956,25	6881,67	6516,67	6833,44	-0,8

Nota: Condițiile de livrare sunt următoarele: pe piața vest-europeană: franco-uzina consumatoare; pe piața S.U.A.: în depozit Pittsburgh; pe piața Hong Kong: FOB principale porturi chineze. 1 tonă lungă = 1016 kg = 2204 lb.

După cum se poate remarca, prețul ferosiliciului a scăzut destul de substanțial în ultimele luni ale anului, urmând trendul celorlalte feroliaje. Trimestrul IV al anului 2011 s-a caracterizat prin incertitudini referitoare la criza datoriilor din Europa și la evoluția economiei americane, astfel încât consumatorii nu s-au mai grăbit să cumpere cantități importante la prețurile mari cerute de producători.

IV. Piața ferosilicomanganului

Compania Privat din Ucraina și-a diminuat la sfârșitul lunii mai 2011 producția de feroaliaje de la uzinele Zaporozie de la 75% din capacitate la 50% din capacitate. Uzinele dispun de o capacitate totală de 500.000 tone/an de diferite feroaliaje, din care 60% reprezintă ferosilicomangan. Ca urmare oferta de pe piața europeană s-a diminuat simțitor și comercianții au primit mai multe comenzi de cantități mari de feroaliaj cu livrare promptă, ceea ce a condus la majorarea prețului.

Și în Ucraina situația de pe piața silicomanganului s-a înrăutățit ca urmare a deciziei companiei Privat: piața internă cere feroaliajul în ritmuri normale, dar dacă la export se pot obține prețuri mai bune, producătorii de silicomangan vor lăsa consumatorii interni fără materia primă necesară. Implicațiile sunt destul de severe în condițiile în care economiile occidentale ar putea să-și revină și cererea pentru materii prime siderurgice să se majoreze.

De altfel prețul ferosilicomanganului a fost o excepție, înregistrând majorări chiar și în ultimele luni ale anului (mai ales pe piața americană și pe cea chineză).

Evoluția prețurilor la ferosilicomangan

Sortiment/Piața/Perioada	Medie 2010	Tr.I 2011	Tr.II 2011	Tr.III 2011	Tr. IV 2011	Medie 2011	+/- % 2011/2010
SiMn baza 65-75% Mn, 14-25% Si, piața vest-europeană, euro/tonă	1098,90	1049,58	988,12	897,33	845,00	945,00	-14,0
SiMn 65-75% Mn, 14-25% Si, piața S.U.A., \$/tonă	1408,72	1307,15	1326,44	1366,86	1277,66	1319,55	-6,4
SiMn min. 65% Mn, max. 17% Si, piața Hong Kong, \$/tonă	1479,06	1510,00	1510,00	1510,00	1510,00	1510,00	+2,1
SiMn min.65% Mn, 17% Si, piața Chinei, în depozit, RMB/tonă	8254,35	8070,83	7962,50	8841,67	8148,61	8255,90	+0,0

Nota: Condițiile de livrare sunt următoarele: pe piața vest-europeană: franco-uzina consumatoare; pe piața S.U.A.: în depozit Pittsburgh; pe piața Hong Kong: FOB principale porturi chineze. 1 tonă lungă = 1016 kg = 2204 lv.

Sursa: Metal Bulletin, Marea Britanie, colecție.

Topitoriile de ferosilicomangan din provincia chineză Guangxi au declarat că de la începutul anului 2012 lucrează la 20 - 30% din capacitate. Cauza este în principal reprezentată de prețurile mici de pe piața silicomanganului, dar și costurilor ridicate de producție ale uzinelor de aici (cele mai mari din China), care nu permit producătorilor decât profituri foarte mici sau chiar inexistente.

Prețurile foarte scăzute din ultimele luni au determinat și producătorii de silicomangan din India să ia o decizie la limita legii monopolului: a fost stabilit în mod neoficial un preț minim de export, sub care producătorii nu vor trece. Ca urmare a acestei decizii, prețul silicomanganului a crescut ușor pe piața europeană în luna ianuarie 2012, la 820 - 870 euro/tonă (față de nivelul din decembrie de 780 - 830 euro/tonă).

V. Evoluția pieței ferocromului

V.1. Modificări și evoluții la producția de ferocrom și minereu de crom

Compania Merafe Resources din Africa de Sud, care a devenit cel mai mare producător de ferocrom din țară (în combinație cu Xstrata), se aștepta ca cererea pentru ferocrom din partea producătorilor de oțeluri inoxidabile să crească cu 8% în anul 2011. Compania Merafe - care cotează la Bursa din Johannesburg (JSE = Johannesburg Stock Exchange) - a vândut în 2010 cu 4% mai mult ferocrom decât în 2009, respectiv 291.000 tone față de 281.000 tone. Problemele legate de furnizarea energiei electrice au avut un impact extrem de nefavorabil asupra întregii producții de feroaliaje a țării, fapt ce a diminuat producția și a determinat amânarea mai multor proiecte prevăzute a intra în funcțiune în următorii cinci ani. China a rămas un importator net de ferocrom, circa 46% din cele 3,8 milioane tone pe care le consumă provenind din surse externe.

După calamitățile care au afectat Nord-Estul Japoniei începând cu 11 martie 2011, toată lumea se aștepta ca cererea din partea consumatorilor de ferocrom să scadă. Acest lucru însă nu s-a întâmplat, comenzile continuând să curgă în ritm normal. În unele cazuri s-au înregistrat chiar majorări ale cererii pentru livrările din luna mai 2011. Comercianții apreciază că pe parcursul anului 2011 grupul Nippon Steel and Sumikin (NSSC) a cumpărat ferocrom ca de obicei.

Prețul de contract stabilit pentru ferocromul charge livrat în trimestrul II 2011 (respectiv 1,35 dolari/livra de 0,453 kg) a fost atât de mic tocmai din cauza temerilor că japonezii se vor retrage de pe piață.

Consumatorii japonezi s-au dovedit însă nu numai corecți, dar au adoptat și o strategie inteligentă. Pe de o parte s-au simțit datori să-și onoreze contractele angajate anterior dezastrelor, pe de altă parte nu au dorit să destabilizeze piața retrăgându-se brusc și apoi revenind în forță după câteva luni.

Au existat totuși și unele renunțări - minore - la anumite cantități comandate, dar acestea au fost cumpărate cu promptitudine de chinezi. Aceștia au profitat imediat de situația creată și sunt în continuare pregătiți să cumpere orice materii prime siderurgice (feroaliaje, cocs, fontă, minereu de fier) pe care japonezii nu le-ar mai putea cumpăra. Ei obțin astfel un preț mai bun decât dacă ar achiziționa pe piața liberă și, cum dispun de rezerve valutare foarte mari, plata pe loc nu este o problemă. De altfel și firmele japoneze dispun de rezerve monetare importante și își permit să cumpere ceea ce au comandat, chiar dacă astfel își formează stocuri pe care le vor utiliza mai târziu, când producția de oțel va reveni la normal.

Compania Tata Steel KZN a închis la începutul lunii iunie 2011 uzinele sale producătoare de ferocrom din Richards Bay, Africa de Sud, pentru o perioadă de trei luni. Uzinele au o capacitate anuală de 135.000 ferocrom și închiderea s-a datorat faptului ca au intrat în vigoare tarifele de iarnă pentru energia sud-africană, tarife care sunt foarte ridicate.

Compania chineză Shanghai Topstate - comerciant și producător de cărbune și procesor de feroaliaje - a importat pe ansamblul anului 2011 circa 350.000 tone de minereu de crom (estimativ), cu 75% mai mult decât în anul 2010. Topstate este o subsidiară a corporației de stat Dengfeng Electricity Power Group și importă minereu de crom mai ales din Africa de Sud și din Oman.

La începutul lunii iulie 2011 au fost date în funcțiune două noi cuptoare pentru producția de ferocrom la uzinele din orașul Dengfeng, fapt ce majorat numărul cutoarelor din această locație la patru. Cele două cuptoare noi vor produce 6000 tone/lună de ferocrom cu conținut mediu de carbon. Compania ia în considerare exploatarea minelor de crom existente în China, precum și oportunitățile de investiții din Africa de Sud. Reprezentanții companiei au declarat că vor începe cu mine de dimensiuni mici și mijlocii, și că vor comercializa minereul obținut în exclusivitate.

Shanghai Topstate a fost înființată în 2006 ca o companie afiliată grupului Fenglin. Dengfeng a oferit finanțarea necesară dezvoltării companiei, devenind principalul său actionar. Topstate extrage, spală și produce anual circa 8 milioane tone de cărbune pentru siderurgie, și importă cărbune cocsificabil din Mongolia și Africa de Sud. Compania este avantajată de faptul că acționarul său principal este o companie producătoare de energie electrică, pentru că în acest fel dispune de livrare constantă a energiei la prețuri mai mici decât cele practicate pe piață. În acest fel, și producția sa de ferocrom va fi mai ieftină, deci produsul va fi extrem de competitiv pe piața internă și internațională. Mai mult, Topstate și-a înființat propria bancă (împreună cu Pingmei Group și o altă bancă finanțată de stat), astfel încât politica monetară a Chinei practic nu o afectează.

Cele mai interesante evenimente au loc însă în **Africa de Sud**, cel mai mare producător de ferocrom din lume. În cursul anului 2011 producătorii de ferocrom și de feromangan de aici s-au confruntat cu problema creșterii costurilor de producție și a diminuării prețurilor pe piață. Anul 2010 a fost un an bun, după un 2009 destul de dificil și perspectivele anului 2011 păreau bune atunci când prețurile ferocromului au crescut în primele luni ale anului.

Conform estimărilor marilor producători, companiile Merafe Resources, prin societatea comună Merafe-Xstrata, care a produs 1,5 milioane tone de ferocrom în 2010, și compania African Rainbow Minerals (ARM), prin subsidiara sa Assmang ca societate mixtă 50/50 cu Assore și Samancor Chrome, se pare că producția anului 2011 va fi puțin mai mare decât cea a anului 2010. Cu toate acestea, creșterea economică incertă și prețurile scăzute s-ar putea să oblige producătorii să mai reducă producția în anul 2012.

În 2010 producătorii de ferocrom sud-africani au obținut o producție totală de 3,6 milioane tone de ferocrom, dar pentru 2012 se prevede o producție de 3,26 - 3,45 milioane tone. Cererea najorată prognozată din partea sectorului producător de oțeluri inoxidabile (de 2,5 -3%) nu este suficientă pentru determina o creștere a producției de feroaliaje în Africa de Sud.

În cazul companiei Assmang/Assore producția de ferocrom nu se reduce numai din cauza condițiilor de piață (uzinele sale au lucrat la 76,5% din capacitate în trimestrul II și la 55% în trimestrul III 2011), ci și din cauza orientării companiei spre producția de feromangan. Assmang a anunțat deja că topitoria Cato Rudge a fost trecută pe feromangan și că în anul 2012 alte două cupatoare producătoare de ferocrom au trecut pe feromangan.

În timp ce prețurile feroaliajelor se caracterizează prin fluctuații în funcție de cerere, costurile de producție din Africa de Sud cresc. Reprezentanții Xstrata au declarat că au crescut foarte mult costurile cu forța de muncă, cu energia electrică și cu apa, primele două având cel mai mare impact asupra majorării costurilor de producție ale ferocromului. Producătorii de feroaliaje înțeleg necesitatea ca Eskom (societatea de stat producătoare de electricitate) să-și majoreze prețurile pentru a-și putea extinde capacitățile de generare și rețeaua de transport - elemente absolut necesare Africii de Sud! - dar creșteri de prețuri de 25% timp de trei ani consecutiv sunt nesustenabile de către producătorii de feroaliaje. Transporturile pe calea ferată sunt o altă problemă cu care se confruntă sud-africanii, rețeaua fiind insuficientă și, în general, întreaga logistică este complet nesatisfăcătoare. Sunt folosite pentru transport rețelele de drumuri, dar aceasta înseamnă costuri mai mari, întâzieri în ajungerea la porturile de încărcare și dificultăți mai mari pentru producători. Pentru o perioadă lungă de timp, costul foarte mic al energiei electrice a făcut din Africa de Sud cel mai competitiv producător de ferocrom din lume, cu cele mai mici costuri unitare. Paritatea rand-ului sud-african comparativ cu dolarul SUA a fost un alt avantaj pe care Africa de Sud l-a pierdut: în ultimii trei ani rand-ul s-a apreciat cu 24%, fapt ce

dezavantajează total exportatorii. În ceea ce privește costul unitar, Africa de Sud a pierdut poziția fruntașă în favoarea Kazahstanului.

Incertitudinile legate de paritatea dolar/rand și de prețul electricității sunt amplificate de posibilitatea introducerii unei taxe pe carbon. La ora actuală au loc discuții între guvernul sud-african și reprezentanții industriei referitor la o asemenea taxă. Reprezentanții Xstrata afirmă că introducerea unei taxe pe emisiile de carbon trebuie să facă parte dintr-un cadru mai larg de măsuri care să prevină încălzirea globală. Așa cum este însă ea propusă de guvern, taxa pe carbon nu se înscrie într-un program coerent de diminuare a poluării mediului. Alți producători sunt și mai fermi: emisiile ca bioxid de carbon nu ar trebui să fie acum o prioritate pentru Africa de Sud, prioritățile fiind crearea de locuri de muncă, educația, sănătatea, dezvoltarea locuințelor și altele asemenea. Introducerea unei taxe pe carbon nu ar face altceva decât să majoreze costurile de producție ale industriilor energo-intensive și să diminueze și mai mult competitivitatea producătorilor pe piețele externe.

O altă problemă a sud-africanilor este exportul masiv de minereu de crom, care reduce oferta către producătorii interni de ferocrom. S-a pus problema introducerii unei taxe asupra acestor exporturi (la un moment dat se vorbea chiar de interzicerea acestor exporturi), dar până acum nu a fost luată nici o măsură. Opiniile producătorilor de ferocrom sunt oarecum împărțite: unii consideră că minereul de crom ar trebui restricționat la export, în timp ce alții consideră că o asemenea măsură nu ar face decât să determine o creștere a extracției în zone care conțin asemenea minereuri și ar submina poziția Africii de Sud.

Din cele expuse mai sus, este evident faptul că producătorii de ferocrom lucrează în condiții din ce în ce mai dificile, dar creșterea costurilor de producție nu este singura lor problemă. O potențială politică de naționalizare a sectorului minier este luată în discuție de către guvern (respectiv ANC). Deja Africa de Sud a pierdut prima poziție în ierarhia țărilor cu mediu minier prietenos, conform raportului anual dat publicității de către Frasers Institute, mai ales din cauza legislației incerte, a condițiilor infrastructurii și a altor elemente care țin atât de situația politică cât și de cea economică. Ca o concluzie, producătorii de ferocrom susțin că este evident că în viitor situația lor va deveni din ce în ce mai grea.

Ca urmare producătorii de ferocrom din Africa de Sud trebuie au ajuns la concluzia că trebuie să aplice mai multă disciplină în vânzările și operațiile strategice

pe care le efectuează, deoarece ferocromul charge a continuat să se vândă pe tot parcursul ultimului trimestru al anului 2011 la prețuri foarte mici.

Prețul de contract stabilit pentru trimestrul IV 2011 a fost de 1,20 dolari/lv. (1 livră = 0,453 kg): producătorii sud-africani au declarat că la acest nivel abia își pot justifica costurile de producție, iar siderurgiștii europeni au insistat asupra faptului că și așa plătesc mai mult decât își pot permite. Prețul la disponibil a coborât la 1,07 - 1,18 dolari/lv, cu rabaturi de 15% destul de frecvente. Mai mult, au apărut cantități suplimentare de ferocrom la prețul de 92 cenți/livră.

Vânzările la aceste prețuri foarte mici sunt urmarea unor strategii de marketing prost organizate și a încercărilor disperate de a face rost de bani din partea producătorilor. Comentariile observatorilor au fost în sensul că "acești producători nu numai că nu fac bani, dar acumulează pierderi". Comercianții, la rândul lor, au declarat că ferocromul s-a dovedit cel mai puțin performant dintre toate feroaliajele în cursul anului 2011. Vina este din nou atribuită producătorilor, care nu au reușit să evite supraoferta: au redus prea târziu producția după criza financiară din 2008 și s-au grăbit prea devreme să revină la cantitățile anterioare.

Cu toată vina producătorilor - necontestată de aceștia - a mai intervenit un fenomen mai degrabă psihologic decât legat de evoluția strictă a cererii: participanții de pe piața ferocromului au avut tot anul un sentiment de "depresie" referitor la evoluția feroaliajului, deși cererea s-a menținut efectiv la niveluri destul de bune. Negocierile pentru stabilirea prețurilor trimestriale s-au făcut sub presiunea unui sentiment de dezinteres atât din partea producătorilor cât și a consumatorilor. În trimestrul II al anului 2011 toată lumea se aștepta la o majorare substanțială a prețului, dar catastrofele din Japonia și "primăvara" din Orientul Mijlociu au generat incertitudini cu privire la cererea viitoare pentru ferocrom, astfel încât creșterea de preț nu a avut loc (prețul a crescut cu numai 10 cenți/lv). În trimestrul IV al anului se așteptau din nou creșteri de prețuri, dar evoluția rand-ului sud-african nu a putut justifica nici o majorare. Pe ansamblu, toată lumea este nemulțumită de modul cum a evoluat ferocromul în 2011 și există temeri că nici începutul lui 2012 nu va fi mult mai bun.

Supraoferta se pare că va persista: compania Metmar (listată la Bursa din Johannesburg) a declarat că a finalizat finanțarea cu 20 milioane de dolari a uzinelor sale Zim Alloys Chrome din Zimbabwe. În ianuarie 2012 sunt programate să intre în funcțiune cuptoarele A1 și A3, ceea ce va însemna o producție totală la Zim Alloys de

80.000 tone/an de ferocrom cu conținut scăzut de carbon. Compania Metmar (care deține 40% din acțiunile Zim Alloys) a declarat că perspectivele sale sunt să obțină la aceste uzine circa 120.000 tone de ferocrom anual.

Minerii din Zimbabwe au început să stocheze cantități importante de minereu de crom ca urmare a două principale motive: unul este lipsa capacităților interne de topire și prelucrare, și al doilea - poate cel mai dăunător economiei naționale - interzicerea exporturilor de către guvern începând cu luna aprilie 2011.

V.2. Evoluția prețurilor ferocromului

Prețul ferocromului cu conținut ridicat de carbon a fost stabilit pentru livrările din primul trimestru al anului 2011 cu 8% mai mare comparativ cu ultimul trimestru al anului 2010, pe fondul unei cereri majorate. Feroaliajul se comercializa la începutul lunii martie 2011 la 1,30 - 1,40 dolari/lv. (1 livră = 0,453 kg), în timp ce prețul de contract stabilit era de 1,25 dolari/lv.

Creșterea prețurilor la disponibil a indus un sentiment de optimism producătorilor, care sperau la o majorare a prețului de contract pentru trimestrul II 2011 până la 1,50 dolari/lv. Producătorii sud-africani chiar au nevoie de o majorare a prețului de contract pentru a-și acoperi satisfacător costurile de producție (mai ales creșterea prețului la energie electrică), evaluarea rand-ului comparativ cu dolarul american și competiția din ce în ce mai evidentă din partea Chinei. "Dacă europenii nu acceptă majorarea de preț, marii producători sud-africani își vor înceta pur și simplu producția, lăsându-i la mâna chinezilor", a fost comentariul unui analist al pieței ferocromului.

Prețul de contract pentru trimestrul II al anului 2011 la ferocromul charge a fost stabilit la numai 1,35 dolari/lv., cu 10 cenți/lv. mai mare decât cel din trimestrul I.

Negocierile au început la jumătatea lunii martie și, deși unii producători au cerut o majorare cu 25 cenți/lv., contractele au fost destul de repede încheiate la prețul menționat mai sus. La disponibil ferocromul cu conținut ridicat de carbon se vinde la 1,30 - 1,40 dolari/lv..

Prețul pentru trimestrul III al anului 2011 a fost stabilit la 1,20 dolari/lv., în scădere față de cel din trimestrul II. În mod normal în trimestrul III prețurile scad din cauza concediilor de vară, când majoritatea producătorilor își diminuează activitatea, astfel încât tendința a fost aparent normală.

Prețul de contract pentru livrarea ferocromului charge în trimestrul IV 2011 a rămas stabilit - după negocieri dure și tensionate - la 1,20 dolari/lv.. Nici furnizorii sud-africani, nici consumatorii europeni și americani nu au avut poziții suficient de solide pentru a crește, respectiv scădea prețul de referință din trimestrul III al anului. Nivelul prețului de contract a fost apreciat de analiști ca un maximum pe care consumatorii își permit să-l plătească (mai ales cei europeni), dar nici nu s-a pus problema unei diminuări comparativ cu cel din perioada iunie - august 2011. Sud-africani, pe de altă parte, nu au avut argumente să justifice o majorare de preț deoarece perioada de iarnă s-a terminat la ei, astfel încât tarifele la energie electrică au revenit la niveluri normale, iar rand-ul a avut oscilații care au defavorizat exportatorii. Producătorii de ferocrom din Africa de Sud au declarat că în următoarele cinci luni vor constitui stocuri substanțiale de ferocrom pentru a avea materialul disponibil în perioada de iarnă de la ei, când prețul energiei crește substanțial. Rămâne de văzut dacă constituirea de stocuri va însemna o diminuare a livrărilor la disponibil în primele luni ale anului 2012 (ceea ar însemna o creștere de preț), sau o majorare mai substanțială a prețului de contract începând cu aprilie 2012.

Publicația britanică Metall Bulletin a propus în octombrie 2011 modificarea unor prețuri la minereu de crom și ferocrom, în conformitate cu noile dezvoltări ale pieței și cu cerințele producătorilor, consumatorilor și comercianților care au fost consultați. Metal Bulletin intenționează să elimine prețul la disponibil la ferocromul cu conținut foarte scăzut de carbon și fosfor, precum și prețul minereului de crom 35 - 40% provenit din Africa de Sud. Redăm mai jos sortimentele uzuale pentru care se propune modificarea.

Sortimentul curent, specificații	Sortimentul propus, specificații
Ferocrom charge, bulgări, baza 52% Cr, conținut ridicat de C, preț trimestrial	Ferocrom charge și cu conținut ridicat de C, 52% Cr, preț trimestrial stabilit cu producătorii europeni
Ferocrom 6-8% C, baza 60% Cr, max 1,5% Si	Ferocrom cu conținut ridicat de C, 65% Cr, 6-8% C, max 1,5% Si, preț la disponibil
Ferocrom cu conținut scăzut de C de 0,1%, 60 -70% Cr, preț trimestrial pe piața europeană	Ferocrom cu conținut scăzut de C de 0,1%, 65% Cr, preț trimestrial stabilit pe piața europeană
Ferocrom 60-70% Cr, 0,10%C	Ferocrom cu conținut scăzut de C de 0,1%, 65% Cr, preț la disponibil
Ferocrom cu conținut scăzut de carbon de 0,06%, max 65% Cr, piata europeana, în depozit	Ferocrom cu conținut foarte scăzut de C, de max. 0,06%, 65% Cr, preț la disponibil

Sortimentul curent, specificații	Sortimentul propus, specificații
Ferocrom baza 50% CR, 6-8% C, preț la disponibil, ddp China	Ferocrom cu conținut ridicat de C de 6-8%, 50% Cr, preț la disponibil pe piața Chinei
Ferocrom baza 50% Cr, 6-8% C, preț la disponibil, ddp China	Ferocrom cu conținut ridicat de C de 6-8%, 50% Cr, preț stabilit trimestrial pe piața Chinei

Sursa: Metal Bulletin, Marea Britanie, 24 oct. 2011

Evoluția prețurilor la ferocrom

dolari/tonă 100% Cr

Sortiment/Piața/Perioada	Medie 2010	Tr.I 2011	Tr.II 2011	Tr.III 2011	Tr.IV 2011	Medie 2011	+/- % 2011/2010
FeCr charge baza 52% Cr, preț de contract, piața vest-europeană							
	2739,13	2755,77	2976,24	2645,54	2645,54	2755,77	+0,6
FeCr 6-8% C, baza 60% Cr, max. 1,5% Si, piața vest-europeană							
	2697,44	2875,19	2858,65	2611,00	2783,14	2706,99	+0,3
FeCr 0,10% C, medie 68-70% Cr, piața vest-europeană							
	4471,65	4930,84	5194,63	5043,07	4938,75	5026,82	+12,4
FeCr max. 0,06% C, 65% Cr, piața vest-europeană în depozit							
	4507,08	5047,66	6314,05	5162,48	4960,39	5121,14	+13,6
FeCr 6-8% C, baza 60-65% Cr, max. 2% Si, piața S.U.A.							
	2768,23	2995,52	2908,11	2638,93	2320,36	2715,73	-1,9
FeCr 0,05% C, min. 65% Cr, piața S.U.A.							
	5299,42	5389,37	5649,33	5553,43	5268,07	5465,05	+3,1
FeCr 0,10% C, min. 62% Cr, piața S.U.A.							
	4753,02	5013,67	5229,57	5015,51	4860,17	5029,72	+5,8
FeCr 0,15% C, min. 60% Cr, piața S.U.A.							
	4652,27	4629,70	4629,70	4788,43	4739,55	4696,84	+0,9
FeCr 6 - 8% C, 60% Cr, import China, taxe plătite, RMB/tonă							
	8638,23	9316,67	8591,67	8205,00	7933,33	8511,67	-1,5

Nota: Condițiile generale de livrare sunt următoarele: pe piața vest-europeană: franco-uzina consumatoare; pe piața S.U.A.: în depozit Pittsburgh, taxe plătite; pe piața Chinei: import taxe plătite.

Sursa: Metal Bulletin, Marea Britanie, colecție..

INSTITUTUL DE ECONOMIE MONDIALĂ

Calea 13 Septembrie nr.13, Sector 5, București, România, cod poștal 050711, c.p. 42-13,
Tel: 40-21- 318.24.60; 318.2455; Fax: 40-21-318.24.54; E-mail:office@iem.ro
www.iem.ro

ISSN 2066-7795